

**. Plán konkrétních zmírňujících a kompenzačních opatření
ochrany zvláště chráněných druhů (včetně transferu) při
realizaci záměru:**

„DUCHCOV P. P. Č. 98, 2900/1 – REVITALIZACE ZÁMECKÝCH RYBNÍKŮ“

Zpracoval:

Petr Janda - Biologické projekty

Lipno 103

438 01 Lipno

IČ: 67834795

tel. 725 969 662

e-mail: biologicke-projekty@email.cz

web: www.biologicke-projekty.cz

Petr Janda - Biologické projekty
Lipno 103, 438 01 Žatec
IČ: 67834795
e-mail: biologicke-projekty@email.cz
www.biologicke-projekty.cz

Kraj:

Katastrální území:

Zadavatel:

Datum:

ÚSTECKÝ

Duchcov

Město Duchcov

19. února 2025

PREAMBULE

Jedná se o doplnění biologických průzkumů a posouzení lokality **Biologické průzkumy a posouzení záměru „Duchcov p. p. č. 98, 2900/1 – Revitalizace Zámeckých rybníků“** ze dne 15. října 2024 a stejnojmenná **projektové dokumentace** zpracovaná Ing. Marií Sýkorovou (ČKAIT 0401803, autorizovaný inženýr pro stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství).

V biologickém posouzení byly v kapitole 6. uvedeny následující návrhová opatření k druhové ochraně:

BIOLOGICKÝ DOZOR:

- Investor zajistí pro období před zahájením prací (včetně vypouštění) a pro jejich průběh odborný biologický dozor.

Biologický dozor bude v rámci stavby určovat rozsah ochranných opatření dle aktuální situace stavby (bude tak reagovat na situaci stavby a aktuální stav bioty).

Takto budou zajištěny:

- ochrana mokřadních a vodních druhů rostlin včetně zvláště chráněného druhu,
- zajištění likvidace invazních druhů rostlin (zde jen křídlatky japonské),
- ochrana a přenos vodních bezobratlých (včetně aktuálního ověření výskytu), a to z rybníků i koryt toků (v celé délce),
- ochrana a přenos ryb a obojživelníků, opět v celém rozsahu,
- ochrana ptáků (stanovení rozsahu a termínu kácení a zásahů do vegetace, vymezení hnízdění – např. samců označujících teritorium apod.),

Biologický dozor povede ze své činnosti záznamy a tyto bude předávat orgánům ochrany přírody.

DALŠÍ OBECNÁ OPATŘENÍ:

- Nelze provést rozšíření zátopy zásahem do stávajících břehů, rovněž tak další terénní zásahy jsou vyloučené (pojezdy, sjezdy). Nevhodná je úprava dna, která by zhoršila sklon sublitorálu u bezejmenného rybníka a zánik mělkovodního pásma.
- Vypouštění je vhodné začít nejdříve na přelomu června / července a práce pak v měsících červenec – listopad (ideální termín je srpen – listopad). V případě, že harmonogram prací přesáhne uvedený časový úsek, lze za určitých podmínek některé činnosti provést i s přesahem, a to:

Při přesahu do jarních měsíců (květen – červen) lze zahájit práce až po metamorfóze pulců, kterou konstatuje biologický dozor a další práce lze provádět pouze s tímto dozorem.

V nezbytném případě je možné provést vypouštění v letních nebo podzimních měsících a následné práce v následujícím jaru za podmínky zajištění bezvodého stavu. Jedná se o stav, který ohrožuje pobřežní mokřadní vegetaci.

- Případné kácení dřevin je nezbytné provést v předstihu, a to v období mimo hnízdění ptáků, nejlépe v době mimo vegetace.
- Při stavbě bude zajištěna technologická a pracovní kázeň v úrovni vhodné pro činnosti na území cenné oblasti (zámeckého parku).

KONKRÉTNÍ OPATŘENÍ V RÁMCI STAVBY:

- Je vhodné v rámci stavby odstranit invazní druhy rostlin (křídlatka japonská).
- Je nezbytné provést přenos zvláště chráněného druhu rostliny: růžkatce bradavčitého, a to nejlépe rozdělením populace s přenosem větší části do vodní nádrže Leontýna (poz. parcela č. 3210/1, vlastník město Duchcov), a menší části s pokusem o ponechání na místě (například udržení na části nátoku).
- Je nezbytné provést odchyt, sběr a přenos (transfer) škeblí říčních, raků říčních a ryb. Nejlépe do rybníka Barbora (poz. parcela č. 1295/1, vlastník město Duchcov). Raky pruhované je nutné zlikvidovat zákonným způsobem.
- V rámci stavby je vhodné umístit v blízkosti Sfingového rybníka informace o vhodném způsobu příkrmování vodního ptactva).

Rozhodnutí o povolení výjimky ze zákazů dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „výjimka“)

Pro potřeby záměru byla vydána příslušná výjimka. Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství vydal dne 16. 12. 2024 rozhodnutí č.j. KUUK/157137/2024 – rozhodnutí o povolení výjimky ze zákazů dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Výjimka se povoluje ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje a biotopu zvláště chráněných druhů, konkrétně ze zákazů uvedených v §49 a §50 zákona:

- ze zákazu rušit, sbírat a přemísťovat pro druhy živočichů *rak říční (*Astacus fluviatilis*) a *skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*);
- ze zákazu sbírat, poškozovat a dopravovat druh rostliny růžkatec potopený (*Ceratophyllum submersum*);

a to v souvislosti se záměry „SO 01 revitalizace vodního toku a SO 02 Revitalizace Zámeckých rybníků“ na pozemku p. p. č. 98, 2900/1 v k. ú. Duchcov.

*druh chráněný podle práva Evropských společenství

Výjimka se povoluje za splnění následujících podmínek:

1. Žadatel zajistí dohled odborného biologického dozoru pro období před zahájením prací (včetně vypouštění) a pro jejich průběh. Biologický dozor dohlédne na dodržování podmínek tohoto rozhodnutí a zákonných požadavků na ochranu zvláště chráněných druhů při provádění záměru. V rámci odborného dohledu bude monitorován aktuální výskyt zvláště chráněných druhů v místě záměru a bezprostředním okolí, budou prováděny záchranné odchtyy ohrožených exemplářů, za účelem minimalizace dopadu na zvláště chráněné druhy bude v případě potřeby operativně upravován harmonogram a organizace prací. O průběhu odborného dohledu a případných opatřeních budou vedeny záznamy, které budou na vyžádání předány orgánu ochrany přírody.

2. Vypuštění vodní nádrže je možné pouze v období od 15. 8. do 15. 10. příslušného kalendářního roku. Během vypouštění bude přítomna odborně způsobilá osoba, stanovená v podmínce č. 1 tohoto rozhodnutí, aby zajistila transfer chráněných druhů. Nalezené exempláře růžkatce bradavčitého, budou rozděleny, přičemž větší část bude přenesena do vodní nádrže Leontýna (p.p. č. 3210/1, vlastník město Duchcov), a menší část se ponechá na místě (rostliny by se mohly udržet na části nátoku). Je nezbytné provést odchyt, sběr a přenos (transfer) skokanů a raků říčních do rybníka Barbora (p.p.č. 1295/1, vlastník město Duchcov). Raky

pruhované je nutné zlikvidovat zákonným způsobem (viz podmínka č. 5). Po vypuštění vody je nutné jeden týden ponechat rybníky zcela bez zásahů, aby případní jedinci, kteří nebyli odchyceni odborně způsobilou osobou, mohli prázdné rybníky opustit samovolně. Bezprostředně před zahájením dalších prací budou vypuštěné rybníky ještě zkontrolovány odborně způsobilou osobou.

3. Během odchytu a transferu budou dodržována hygienická pravidla, uvedená v certifikované metodice „Metodika komplexní ochrany obojživelníků v souvislosti s nově se šířícími infekčními nemocemi“ (J. Vojar, V. Baláž, A. Balážová, D. L. Gonzáles, K. Sedlák, 2023), zveřejněné na stránkách ministerstva životního prostředí ČR.

4. V případě podezření na přítomnost račího moru budou během odchytu a transferu dodržována hygienická pravidla, uvedená v Boxu 7 (str. 145-146) v práci „Raci v České republice“ (M. Štambergová, J. Svobodová a E. Kozubíková, 2009).

5. Odchycení jedinci nepůvodního raka pruhovaného budou likvidováni dle certifikované metodiky „Metodika regulace a eradikace invazních druhů raků: výběr vhodných metod v závislosti na charakteru vodního útvaru“ (J. Svobodová a kol., 2020), zveřejněné na stránkách ministerstva životního prostředí ČR.

6. Před zahájením prací budou provedena opatření zamezující šíření invazivních druhů rostlin, zejména křídlatky japonské (*Reynoutria japonica*) dle standardu „Likvidace vybraných invazních druhů rostlin (včetně následné péče o lokality)“ zpracovaného AOPK. Až po likvidaci křídlatky mohou být zahájeny zemní práce. Po dokončení revitalizace bude provedena kontrola stavu šíření křídlatky a v případě potřeby budou zahájeny další kroky k její likvidaci.

7. Přístup obojživelníků do bezejmenného rybníku bude zajištěn alespoň v 1/3 délky břehů, kde bude vytvořeno/zachováno litorální pásмо. U Sfingového rybníku bude toto opatření aplikováno alespoň v 1/5 délky břehu. Vhodné konkrétní provedení určí odborně způsobilá osoba.

8. Bezprostředně po ukončení prací bude umožněn maximální možný přítok napájecí vody do rybníků.

9. Nádrž nebude sloužit k chovu ryb.

10. Výjimka se povoluje na dobu realizace záměru nejdéle však do 31. 12. 2029.

Projektová dokumentace je tímto plánem konkrétních zmírňujících a kompenzačních opatření ochrany zvláště chráněných druhů při revitalizaci zámeckých rybníků doplněna.

I. NÁVRH TRANSFERŮ

Vzhledem k tomu, že se jedná o nezbytnou revitalizaci malých vodních nádrží (zámecké rybníky) prováděnou v souladu se „standardsy AOPK“ (citace dále v textu) a s požadovanou podporou Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, tak není možné od záchranného transferu upustit. Odbahnění a opravy nádrží jsou za určitých okolností žádoucí a mohou vést k výraznému posílení populací rostlin i živočichů, a to i za cenu okamžitých negativních vlivů. Zároveň je zajištěna zejména welfare přesouvaných živočichů, a to výběrem cílové

lokality, které mají ekologicky výrazně lepší vlastnosti (lepší biotopové vlastnosti, zejména velikost vodních ploch a zdrojů).

Zde je nezbytné konstatovat, že charakter záměru nelze zařadit do situace, kdy by neprovedení transferu bylo vhodnějším řešením (běžně praktikované záchranné transfery jedinců z upravovaných lokalit jsou často zcela nesmyslné a jejich výsledky mohou být kontraproduktivní. Blíže je toto vysvětleno v kapitole 23 (na straně 105) metodiky V. Zavadil, J. Sádlo, J. Vojar, R. Rozínek & J. Francek (2011): Biotopy našich obojživelníků a jejich management. – AOPK ČR, Praha.).

Růžkatec potopený (*Ceratophyllum submersum*)

Růžkatec (*Ceratophyllum* sp.) má charakteristickou sezónní aktivitu, kdy v průběhu podzimních měsíců převážná část rostliny hyne a zůstane jen vegetační vrchol ve formě tzv. zimních pupenů (turionů). Během vypouštění vodních nádrží bude proveden sběr lodyh s přítomností těchto pupenů a převoz na náhradní lokalitu (vše v souladu s bodem č. 2 výjimky). Sběr a převoz bude prováděn standardní metodou pomocí plastových nádob.

Menší část bude ponechána na lokalitě, a to na místě, které bude zachováno po celou dobu terénních prací (odbahňování, úpravě břehů), nejlépe na nátoku nebo nátokové části břehu (litorálu, sublitorálu). Zde může být uložen v místě mírně upraveném (prohloubeném) anebo popř. zakrytém stařinou, která bude po dokončení prací odstraněna. Ponechání části populace je důležité pro zachování lokality a z důvodu vyhovujících stanovištních podmínek lokality (např. na Svingovém rybníku již nebyl zjištěný), a to i za předpokladu jejich částečné změny revitalizací.

Rak říční (*Astacus astacus*, syn. = *fluvialis*)

Návrh transferu raků říčních bude provedený dle uznávané metodiky T. Petrusková, D. Fischer, M. Štambergová, A. Petrusek, E. Kozubíková (2007): **Praktická ochrana raků** [<http://www.biolib.cz/DOC/ochrana-raku.pdf>], a to klasickou metodou „na sucho“, tedy sběr raků a rácat **při vypouštění nádrží** s následnou prohlídkou všech úkrytů (po vypuštění) a kontrolou úspěšnosti sběru následující 2 dny po vypouštění.

Raci, kteří se přesunou anebo budou nalézáni v neohrožených (stavbou nedotčených) částí toků nebudou sbíráni. V oblasti je výskyt v celém říční síti běžný (běžnější než v nádržích, kde nemusí být raci nalezeni).

V případě nálezů uhynulých jedinců nebo jiném podezření bude provedeno laboratorní testování na výskyt hnileček račí (*Aphanomyces astaci*) = „račí mor“ a po celou dobu transferu budou dodrženy stanovené podmínky č. 2 a 4 výjimky.

V případě výjimečných situací bude provedena konzultace se specialistou Mgr. Davidem Fischerem (725 803 020).

Rak pruhovaný (*Orconectes limosus*)

Při nálezů tohoto invazního druhu nebudou jedinci zpětně vypouštěni, ale budou zlikvidovány dle příslušné metodiky v souladu s podmínkou č. 5 výjimky.

Skokan skřehotavý (*Pelophylax ridibundus*, syn. = *Rana*)

Během vypouštění bude provedený především dozor a kontrola chování populace skokanů skřehotavý (jedná se o vodní druh, tzv. „zelený skokan“, který trvale zůstává ve vodním prostředí = nemá suchozemskou fázi). Dle výsledku bude provedený sběr a odchyt a přenos dle podmínek č. 2 a 3 výjimky.

Pokud se část skokanů bude přirozeně přesouvat do neohrožených a stavbou nedotčených částí koryt, nebudou tito jedinci odchytováni.

Odchyt bude prováděn klasickým způsobem (podběrák, sběr do rukou) a skokani budou převáženi v zabezpečených nádobách na náhradní lokalitu (Barbora). Během transferu budou dodržována hygienická pravidla, uvedená v certifikované metodice „Metodika komplexní ochrany obojživelníků v souvislosti s nově se šířícími infekčními nemocemi“.

II. LIKVIDACI INVAZNÍCH DRUHŮ

V rámci provádění záměru budou z lokality odstraněny invazní (a vysoce rizikové) druhy, a to křídlatka japonská (*Reynotria japonica*), dle podmínky č. 6 výjimky a popř. rak pruhovaný dle výše citovaného doporučení.

III. BIOLOGICKÝ DOZOR

Pro realizaci záměru, plnění podmínek výjimky a realizaci doporučení I a II tohoto plánu konkrétních opatření je vhodné stanovit **biologický dozor**. Biologickým dozorem je odborně způsobilá osoba se zkušenostmi s realizacemi obdobných prací a organizací transferů vodních a mokřadních rostlin, výlovů ryb a odchytu a přenosu měkkýšů, korýšů a obojživelníků.

Pro záměr je vhodné rovněž stanovit kontrolu příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny (§ 77 odst. 1 písm. o), popř. § 85 zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění) = státní dozor v ochraně přírody a krajiny.

IV. OPATŘENÍ DLE STANDARDU SPPK B02 007 VÝSTAVBA A REKONSTRUKCE MALÝCH VODNÍCH NÁDRŽÍ PŘÍRODĚ BLÍZKÝM ZPŮSOBEM

V projektové dokumentaci budou v textové a grafické části uvedeny všechny části stavby, které jsou provedeny dle výše citovaného standardu, respektive kapitoly 5. „Rekonstrukce MVN“.

Zejména pak:

5.1 Důvod, účel a rozsah rekonstrukce MVN

5.5 Vegetační doprovod

(Poznámka: vegetační doprovod nádrží nebude poškozován nebo odstraňován kromě křídlatky japonské, protože se jedná o významnou zeleň a dřeviny, jež jsou součástí zámeckého parku).

5.6 Litorální pásmo

5.7 Odbahnění nádrže

V návrhu odbahnění včetně zachování litorálního pásma bude v PD přímo odkázáno na ustanovení standardu a navrhované bude v souladu s podmínkou č. 7 výjimky.

Je nezbytné upozornit, že se jedná o vodní nádrže v památkově chráněném areálu (= zámecká zahrada, respektive kat. č. 1000084510 - Duchcov - městská památková zóna. Sochy ve Sfingovém rybníku jsou součástí kulturní památky) a některé konstrukce a části MVN včetně částí břehů a koryt nelze měnit.

Rozsah úprav včetně zachování památkově chráněných objektů bude vymezený v PD.

V. VLIV PRŮBĚHU REALIZACE OPATŘENÍ NA LOKÁLNÍ VODNÍ REŽIM KRAJINY/SUCHO A FUNKCE EKOSYSTÉMŮ

Jako základní opatření je zajištění totožných funkcí po dokončení revitalizace (záměru), a to především, že:

- vodní nádrže nebudou sloužit k čerpání vody (ani jako zálivkové) anebo k jejímu energetickému využívání,
- břehy a koryta budou opraveny tak, aby nedocházelo k nežádoucímu úniku vody vsakováním konstrukcemi.

V průběhu realizace pak bude zachován průtok vody, dojde pouze k převedení toku během výstavby (**nedojde k přerušení průtoku vody v tocích – korytech v rámci sítě v zámeckém parku**), může ale dojít k odstavení vodní nádrže. Realizace, respektive vypuštění je naplánováno (viz. podmínka č. 2 výjimky) na termín mimo hlavní letní období, nicméně i zde jsou možné deficity srážek.

Proto bude zajištěno sledování průběhu počasí. Je nutné při pracích akceptovat mimořádný průběh počasí – vysoké teploty, nízké průtoky vody, oteplování vody apod., při předpovědi bouřek (prudké poklesy atmosférického tlaku) a přívalových dešťů (možnost vypláchnutí stokové sítě) nebudou práce způsobující zákal prováděny, aby nedošlo ke kumulaci negativních vlivů (často způsobujících úhyn živočichů).

Dále bude dbána opatrnost při nakládání s pojivy, nebude omýváno nářadí v toku, nesmí dojít k vyplavení zejména vápenatých směsí.

Bude zajištěno spojení mezi biologickým dozorem a stavební firmou, popř. i s Povodím Ohře, státní podnik a Českým rybářským svazem.

Při extrémní situaci bude zajištěno přečerpávání vody dle možností systému v zámecké zahradě či na regulovaných přítocích (viz. hradicí objekt v ulici Horská cesta), případně s použitím techniky (např. realizační firmy, popř. technické služby Duchcov a Sbor dobrovolných hasičů Duchcov).

Ochrana před zákalem během těžení bude zajištěna stanovením monitorovacích bodů, kde bude sledován průběh zákalu během prací (vždy cca 30 – 50 a 100 m pod prováděnými pracemi). Místo sledování zákalu bude uvedené ve zprávě z biologického dozoru anebo ve stavebním deníku. V případě dlouhotrvajícího zákalu anebo jeho silném výskytu budou práce přerušeny a případně budou učiněna opatření ke snížení zákalu.